Poštnina plačana v gotovini. IZHAJA VSAK TOREK, ČETRTEK IN SOBOTO. Cena posamezni številki Din 1·50.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo.. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII. V Ljubljani, v torek, dne 10. julija 1934. Štev. 76.

Zadružni manifest

Kakor druga leta, tako je tudi letos izdala Mednarodna zadružna zveza v Londonu svoj manifest in kakor druga leta, tako se je tudi letos spozabila do neutemeljenega in zato tem bolj napačnega manifesta.

Tako se pravi med drugim v tem čudnem manifestu, da »zadružniki z velikim nemirom **zasledujejo napade na samoupravo**, ki škodujejo svobodemu razvoju zadružništva, ker more pravo zadružno delo napredovati le ob popolni svobodi, ki je edini predpogoj za napredek človeštva.« V zvezi s tem »protestirajo (zadružniki) najostreje **proti sirovim in nekvalificiranim napadom organizirane privatne trgovine na zadružni pokret, ki se vrše s potvarjanjem dejstev na razne načine s ciljem, da se izključi zadružno posredovanje pri izmenjavi blaga, ki naj bi se še naprej nemoteno izkoriščalo kakor preje...**«

Dosti manifestov je že izšlo na svetu, toda dvomimo, da bi kdaj izšel manifest tako predrzne, tako žaljive in vrhu vsega tako neresnične vsebine. Kajti vse besede, ki smo jih naveli iz manifesta, niso drugo ko ena sama predrzna neresnica in še bolj predrzna žalitev.

Zasebna trgovina da hoče okrniti samoupravo zadrug! Marsikatero bitko smo že bili in izvojevali s privilegiranim zadružništvom, toda niti enkrat ni bila v debati samouprava zadrug. Nasprotno je bila baš zasebna trgovina tisti faktor, ki se je redno in dosledno boril za samoupravo vseh gospodarskih edinic. Nikdar ni bila niti zapisana niti izrečena s strani zasebne trgovine niti ena beseda proti samoupravi zadrug. Kljub temu pa se v zadružnem manifestu, tej slovesni deklaraciji zadružnih načel tako predrzno trdi neresnica. Kljub temu uničujočemu dejstvu pa se bo seveda skušalo še naprej deklamirati fraze o naravnost do neba segajoči etični višini zadružništva. Toda hvala lepa za etiko, ki sloni na očitnih neresnicah.

Pri tem pa moramo konstatirati še tole. Tako imenovani zadružni manifest mednarodne zadružne zveze so objavili slovenski listi s krepkim tiskom in s pripombo, da je naš Glavni zadružni savez popolnoma odobril besedilo tega edinstvenega manifesta. To se pravi, da se naš Glavni zadružni savez z vsebino manifesta identificira, da tudi on podpisuje ta nezaslišan in žaljiv napad na zasebno trgovino. Samo po sebi se razume, da se je moral Glavni zadružni savez identificirati sebe s tem napadom le v zavesti, da se morejo besede londonske zveze nanašati tudi na našo trgovino. Kajti vendar ne moremo misliti, da naš Glavni zadružni savez kar na slepo podpisuje, kar mu iz tujine predlagajo. Pa tudi te naivnosti ne moremo pripisovati Glavnemu zadružnemu savezu, da se ne bi zavedal, da bo moral svoj podpis tudi zagovarjati!

Zato ga pa tudi prav odločno vprašamo: Kje so tisti njegovi razlogi, da je mogel podpisati tak pamflet — ne manifest — na čast naše zasebne trgovine. Kdaj je doživel le en primer, da je bila naša zasebna trgovina proti samoupravi zadrug! Na dan z besedo, ker sicer postaja neresnica še težja!

Postaviti moramo pa še težja vprašanja: Kdaj je zasebna trgovina na sirov in nekvalificiran način napadala zadružništvo! Ta trditev londonskega pamfleta je še prav posebno nesramna. Ne le objektivno, temveč naravnost simpatično smo poročali o raznih občnih zborih zadružnih organizacij. Da pa seveda nismo mogli simpatično poročati o zborih, ki so bili tako viharni, da jih je morala razganjati policija, je seveda jasno. Še manj smo mogli simpatično pisati o zborih, ki se vsled hrupa zaradi zmage osebnih interesov te ali one skupine niso mogli vršiti do konca! Toda tudi najboljši zadružniki sami so morali z nami vred obsoditi takšne nezdrave pojave.

Vprašamo pa tudi, kako se more povzpeti Glavni zadružni savez do te več ko predrzne trditve, da je zasebna trgovina hotela izključiti pri izmenjavi blaga zadružno posredovanje. Kaj res ne bo nikdar konec tega hote nekvalificiranega zamenjevanja zadrug in zadružnih privilegijev na škodo drugih stanov. Ali je mar vsa toliko hvaljena zasluga zadružništva v tem, da z ugodnostmi, ki jih plačujejo drugi, uničuje druge pridobitne stanove! Cela vrsta drznih in neresničnih trditev služi kot temelj za skrajno žaljiv napad na zasebno trgovino. To je vsa vsebina drugega dela zadružnega manifesta, ki se je tako iz lepe manifestacije za mir in zadružništvo izpremenil v najbolj **navaden pamflet konkurentov**.

S to konstatacijo moramo zaključiti svojo obsodbo debelo tiskanega zadružnega manifesta. Odgovorni za to konstatacijo pa so tisti, ki so sestavili in podpisali ta manifest, ki kljub vsemu zadružništvu še danes ne vedo, da se z neresnicami ne služi nobeni ideji, še najmanj pa zadružni. Le obžalovati je, da se ti avtorji ne zavedajo niti tega, kako so z nekvalificiranim in žaljivim napadom na trgovski stan profanirali zadružno misel! Naj bi se ta profanacija zgodila zadnjič!

Narodna banka znižala obrestno mero

Trgovinski minister dr. Demetrović je imel v Prijedoru veliko politično zborovanje, na katerem je govoril tudi o važnih gospodarskih vprašanjih. Kakor posnemamo iz listov, je minister Demetrović med drugim izjavil naslednje:

Potrebno je **združeno delo vseh**, ker še vedno obstoji vojna, čeprav ne več krvava, zato pa ostra gospodarska, v kateri človek komaj ohrani svoje golo življenje. Kmetijske države, kakor naša, težko najdejo kupcev za svoje pridelke, zlasti pa ne morejo doseči cen, ki bi jim omogočale dobro gospodarsko življenje.

Nato je minister Demetrović pripomnil, da je bil on eden predlagateljev zakona o zaščiti kmeta. Ko pa je bil ta zakon izdan, so zahtevale tudi druge skupine enako zaščito. Tako so banke prenehale izplačevati vloge in sedaj mora vlada paziti na to, da misli tudi na druge gospodarske skupine. Potrebne bodo skupne žrtve vseh, toda te ne smejo pasti le na sirotinjo, na našega kmeta. Nato je izjavil naslednje: **Z gotovostjo konstatiram, da se bo obrestna mera še bolj znižala, kakor pa je znižana po uredbi o maksimiranju obrestne mere.** Kr. vlada bo podvzela vse, da **občne cene približa kmetijskim cenam** in v tej smeri bo storila potrebne korake, da se **preprečijo pretirane cene karteliranih tvornic.** To se bo zgodilo v najkrajšem času. Vlada bo storila vse, da pride do sodelovanja stanov, ker je samo na ta način mogoče prebroditi sedanjo težko gospodarsko krizo.

*

Napoved ministra Demetrovića se je izvršila preje, kakor je javnost pričakovala.

Izvršni odbor Narodne banke je na svoji seji z dne 9. t. m. sklenil, da se zniža obrestna mera N. B. za eskont od 7 na 6'5 odstotka, za lombard pa od 8·— na 7'5%.

Naše gospodarsko stanje

Govor dr. Windischerja na občnem zboru Trg. društva »Merkur«

Ko je podal dr. Windischer kratek in zanimiv pregled o zgodovini in tradicijah trgovskega društva »Merkur«, je prešel na opis našega gospodarstva ter nadaljeval svoje veliko poročilo s temi besedami.

V trdi borbi za dobrine išče človek v večnem metežu vsakdanjega življenja posebno v dobah naglega izpreminjanja vrednosti kljub vsem oviram stalne vrednote za uspehe svojega truda. S tako prirojeno nagnjenostjo je v današnjih nemirnih dneh človeku težje zadeti pravo kakor zadnja desetletja pred vojsko. **Zaupanje in vera v stalne vrednote** sta doživela spomladi preteklega leta nepričakovano silovit potres, ko je napovedani ukrep postal resnica, in so **ameriški dolar**, zlati malik povojnih časov, ločili od zlate podlage. V temelje gospodarskega reda segajoč preokret v monetarni politiki Združenih držav je za gospodarsko zgodovino preteklega leta brezdvomno najdalekosežnejši dogodek. Vse drugo, kar je sledilo razvredbi zlatega dolarja, so postranske okolnosti. V gospodarskih krizah manipulira kriza vrednost valute, valuta pa jedva mora virtualno ozdraviti krizo.

V gospodarskem pogledu **preteklo leto ne spada med ugodna razdobja**, prav dovolj nesreč in reve mu je pripisati, ali brez zlohotnega primeska presojano, je minulemu letu šteti v dobro okolnost, da se zadnje mesece razmere niso obračale na slabše. Dopustno je, pravičnemu presojevalcu govoriti o umiritvi in ustaljenju za splošnost, dočim je na velikem zapadu že bilo jasno videti preobrat na boljše. Konec preteklega leta tako vsaj ni bil zlonosna antifona za naslednje leto, ki v gospodarskem pogledu seveda ne more še postati blagonosno po trdovratnih tegobah minulih let. Gospodarsko neugodje je v naše kraje prišlo pozneje v goste pa bo tudi obrat na boljše kasnejši.

Odprta in skeleča rana v naši ožji domovini je **vprašanje razrahljanega denarnega ustroja**, katero pač najtehtoviteje doprinaša k vladajoči gospodarski odrevenelosti. Naš mali in srednji gospodar komaj še moreta do kredita. Svetovna gospodarska kriza je neusmiljeno izpodnesla **valuti dveh največjih mogočnjakov**, Anglije in Združenih držav, pa je treba računati s tem, da učinek takih izprememb pride do konca in kraja stoprav po daljših letih. **Gospodarsko ravnovesje je s takimi** ukrepi **mogočno omajano** pa je posebna nesreča ta, da v gospodarski politiki vodilnih držav v valutarnem pogledu tudi ni **več doslednosti**, ki bi služila za vzgled gospodarski politiki manjših in najmanjših narodov, prav tako kakor se more po pravici **velikim državam očitati neiskrenost in nedoslednost v vprašanju carinske zaščite.** Od slabejših zahtevati, da podro zidove svoje obrambe, sam pa v isti sapi graditi nove carinske trdnjave in jim za družbo uvajati uvozne prepovedi, kontingente in kompenzacije. **Svet se je dvignil do blagostanja v svobodi prometa blaga in kapitala**, pa so represivne mere zadnjih let prav po velikih državah in stremljenje za avtarkijo največja motnjava in ovira, da se opešano in izpehano gospodarstvo opomore znova.

Visoko življenjsko stopnjo, doseženo ob času prostega prometa in dela, bo težko obdržati, ako zapademo v patriarhalno primitivnost in se države zabubijo proti ostalemu svetu. Napake v svetovni gospodarski politiki so prav tako malo srečne kakor je v naših razmerah lahko usodepolno prizadevanje, da se **enostransko delajo ukrepi v dozdevno korist ene sicer velike panoge**, pri tem pa pozablja, da so gospodarski pridi prepleteni na gosto in da našim kmetijskim pridelkom ne odpremo pota v tujino, kjer bi delali ondotni proizvodnji napoto, tudi ne za ceno uničene obrtnosti, ki smo si jo razvili z velikim naporom. **Samo od kmetovanja ni blagostanja.** Ni gospodarske povzdige brez obrtnosti, brez trgovanja in izmenjevalnega prometa. Vsepovsod so vzgledi in priče za to pa je tudi pri nas pereča nujnost, da se v svoji gospodarski politiki **složimo v prizadevanju za gospodarsko solidarnost vseh stanov.**

Trgovinsko politično smo v preteklem letu v primeri z letom 1932 navzlic poostritvi gospodarskega in socialnega položaja stali ugodneje pa so se zadnji meseci prošlega leta izkazali glede našega celotnega prometa z inozemstvom po svojih zaključnih računih za aktivne. Naša trgovinska bilanca je v preteklem letu aktivna. Okolnost je gotovo svitla točka, ki prihaja v dobro naši valuti v obračunih z inozemstvom. Zahteva pa **veliko gospodarskih žrtev med trgovci.** Izvoz je bil močnejši od uvoza, vendar ne smemo pozabiti, da uvažamo vedno še velike množine blaga, ki bi jih mogli pogrešati v trdih časih avtarkičnih stremljenj, zlasti v kolikor so **luksuznega značaja**, odnosno bi bilo mogoče, da glede takega blaga, ki gre v zadostne množine, **mislimo na lastno produkcijo**, ki je tudi zategadelj velikega gospodarskega pomena, ker se s tem krepi in jača konsumna moč v naši zemlji v korist našemu **kmetijstvu**, ki ima vedno večje težave pri prodaji v inozemstvu. Neutajljivo dejstvo je, da napreduje stremljenje po dosegi kolikor mogoče dovršene **avtarkije** tudi glede poljedelstva celo tam, kjer so naravni pogoji slabi ali vsaj manj ugodni za kmečke pridelke.

Množina uvožene robe se krči in pada, ne da bi morda ne bilo v tujini blaga, ki bi rado našlo kupca pri nas. Tudi carina ni edina in prava ovira, ker se vsepovsod v izvozni kupčiji iz ozirov na izkoristljivost obratnih naprav prodaja blago **po cenah**, ki na sebi zaostajajo za napravnimi stroški, pač pa negotovost položaja, velike kreditne neprilike, valovanje denarne vrednosti, zlasti pa težave, ki jih srečava kupec vsepovsod po svetu, kadar zahteva plačilo za prodano blago. **Nabava in preskrba plačilnih sredstev** za inozemske kupčije je okorna, riskantna in včasih prav nemogoča. Razmere so takšne, da so od prejema blaga iz inozemstva pa do prodaje in vnovčenja blaga lahko kupčijski pogoji docela drugačni. **V trgovini sami so težave in neprilike že velike** in povzročajo skrbi. **V industriji** je položaj posebno težak osobito tam, kjer je dolgotrajno postopanje od prejema potrebnih surovin pa do prodaje in plačila fabrikatov. Neprilike povzroča uvoznikom osobito v manufakturni trgovini in tam, kjer gre za lepotila, neenakomernost v izvajanju in navajanju carinskih postavk. Pri tem ni v nemar pustiti okolnosti, da je v današnji gnječi za kredit in težavi za gotovino **visoka carina**, vezana z robo za dolgo dobo, istotako cokla za gladko trgovanje. **Če se krči obseg trgovine** pa vsled manjšega uvoza prihaja izvoz do presežka, je v ter pojavu tudi **mnogo gospodarskega gorja zapopadeno**, ker krčitev trgovinskega obsega **seka globoke rane v trgovskih vrstah**, da često porazno vpliva na blagostanje številnih kupčijskih eksistenc. Ne samo gospodarjev usoda je v igri, tudi številnih uslužbencev, posredovalcev, trgovskih potnikov in zastopnikov.

Tekom leta 1933 vseskozi stabilna **obrestna mera** pri Narodni banki za eskont menic 7½, za lombard 9 ter pri Drž. hipotekarni banki za a vista vloge 6 % se začne spričo zahtev gospodarskih krogov majati in je v februarju 1934 že padla pri Narodni banki na 8 %, odnosno na 7 %, pri Državni hipotekarni banki na 5 %, dočim so blagajniški zapisi Narodne banke trimesečni na 2½ % od prvotno 5% pred letom. Obrestna mera Narodne banke je sedaj važna za zasebne denarne zavode, tako za aktivno obrestno mero, ki mora biti 1% pod Narodno banko, kakor za pasivno, ker ne sme biti nad 5% čez nivo Narodne banke. Državni papirji so ob pocenitvi denarnega trga v svojih tečajih hitro skočili — inozemski in domači.

Svoje poročilo je zaključil predsednik dr. Windischer s pozivom, da kljub vsem tem težkim dejstvom, vendar ne smemo kloniti z duhom, temveč z vztrajnim delom in optimizmom skušati premagati vse težave.

Vprašanje našega lesnega izvoza v Italijo

Izčrpno poročilo gen. tajnika Ivana Mohoriča na anketi lesnih interesentov

Ker je vprašanje lesnega izvoza v Italijo postalo te dni posebno aktualno, je sklicala naša Zbornica za TOI veliko anketo vseh organizacij lesnih producentov in trgovcev. Poleg njih so se ankete udeležili še posl. **Pahernik**, nadsvetnik **Šivić** in inž. **Božič**.

Anketi je predsedoval zbornični svetnik **Lenarčič**, ki je na kratko pojasnil namen ankete, nato pa takoj oddal besedo tajniku **Ivanu Mohoriču**, ki je v globoko zasnovanem, s podatki v vsaki podrobnosti podprtem in z jasnimi ugotovitvami sklenjenem referatu podal pregledno sliko o stanju našega lesnega izvoza v Italijo. Razložil je podrobno, kako je prišlo do sedanje italijanske zunanje trgovinske politike, dotaknil se tudi njenih zunanje-političnih ciljev, poročal o vseh pogajanjih, ki so bila za ureditev tega vprašanja in končno podal tudi smernice za rešitev tega silno važnega problema. Iz velikega referata min. Mohoriča posnemamo:

Iz referata gen. tajnika Mohoriča

Ozadje italijanskih carinskih poviškov na les ima **avtarkičen** značaj, da se zmanjša pasivnost ital. trgovinske bilance. To je razumljivo, saj je znašala ta l. 1922. še 6462 milijonov lir in znaša danes še vedno 1600 milijonov lir, kar je še vedno zelo veliko. Fašisti so delali sistematično, da zmanjšajo pasivno bilanco.

Z **žitno bitko** so najprej hoteli osamosvojiti Italijo od žitnega uvoza. Dosegli so, da je italijanska produkcija od 49 milijonov kvintalov žita v l. 1914. narastla na povprečni pridelek 75 milijonov v l. 1932. Celih 468.000 ha nekdaj neobdelane zemlji je bilo pridobljenih za nove kulture žita in zelenjave.

Žitni bitki so sledile akcije za dvig **italijanske živinoreje**. Tudi v tem oziru je bila Italija uspešna in dosegla, da je že leta 1932. krila 85% vse domače potrošnje mesa. Stalno se je trudila Italija, da poveča cene domači živini. Zato je l. 1924. v trg. pogodbi z Jugoslavijo omejila naš uvoz na 5 klavniških mest ter kanalizirala naš izvoz na centre, katere je mogla kontrolirati. Z raznimi veterinarskimi ukrepi je nato poostrila uvozni režim. Nato je dvakrat zaporedoma v tej meri povišala uvozne carine, da je postal uvoz že nerentabilen. Sistem diskriminacij, tajnih preferenc in tajnih aranžmanov je končno povzročil, da naš eksport živine stalno pada, madjarski pa stalno raste.

Isto avtarkično stremljenje Italije se opaža **tudi pri lesu**. Že nova pogozditev 65.000 ha v zadnjem desetletju dokazuje to avtarkično stremljenje. Preorientacija ital. lesnega gospodarstva se kaže tudi v ital. uradnih številkah.

L. 1924. je uvozila Italija lesa in lesnih izdelkov za 612 milijonov lir, izvozila le za 34, l. 1932. pa je uvozila le za 400 milijonov lir, izvozila pa za 93 milijonov. **Uvoz je torej padel za 25%, izvoz pa v istem času narastel za skoraj 200%.**

Avtarkično stremljenje Italije je razumljivo tudi iz teh številk. Italijanska lesna industrija zaposluje 300.000 oseb in proizvaja na leto 5 milijonov centov izdelkov. Samo pohištvena industrija zaposluje 30.000 delavcev in njen letni izvoz doseže vrednost 30 milijonov lir. Papirna industrija uporabi 4,000.000 q papirja, 1,800.000 centov celuloze. Industrija umetne svile porabi 350.000 q celuloze.

Da zaščiti to industrijo, je Italija obremenila uvoz s carino, ki znaša 30—80%, pa tudi 100% vrednosti lesnega uvoza.

Nato je obširno obrazložil gen. tajnik Mohorič **položaj našega gozdarstva**. Cene lesu so padle že na 60% predvojne cene.

S podobnimi podatki o višini in načinu našega lesnega izvoza ter tudi o njegovem plasiranju je nato gen. tajnik Mohorič podal stanje našega lesnega izvoza ter orisal razne akcije v njegovo korist. Zlasti je omenil spomenico Zbornice za TOI in na njeno opozorilo, da se **z jugoslovanske strani ni nikdar reagiralo na ital. prohibitivne odredbe z enakimi protiukrepi**. Nasprotno je mogel ital. uvoz **vsled kliringa narasti v dobi največje krize za 40%.**

Svoj referat je zaključil gen. tajnik Mohorič s temi besedami:

Jugoslavija in Italija sta naravno navezani druga na drugo. Morda Italija bolj na Jugoslavijo, kakor obratno. Naravni pogoji in ekonomski interesi bi govorili torej za to, da se promet med obema državama uredi na normalnih prirodnih predpogojih. To bi se tembolj pričakovalo, ker se baš Italija v zadnjem času postavlja v zunanji politiki **v vlogo one velesile**, kateri je ozdravljenje gospodarskih težkoč v Podonavju posebno na srcu in ki hoče voditi politiko gospodarske sanacije donavskega bazena. **Niso torej tu ekonomski interesi v nasprotstvu** in v koliziji, marveč gre očito za drugo stvar. Italija je inavgurirala v zadnjem času na veliko politiko **preferenciranja Avstrije in Madžarske** v našo škodo in na naš račun. Prvi daje prednost lesu, drugi daje tajne koncesije vseh mogočih oblik pri živini. Italija daje preferenciale državam, ki imajo že same po sebi višje cene doma, kot so pri nas in kjer je torej nacionalni dohodek producenta neprimerno bolje zavarovan ko pri nas. Ako računamo, da bi izvozila Avstrija v Italijo samo ono količino mehkega lesa (43·5%), ki ji je bila odobrena po tržaškem sporazumu, predstavlja to 32.625 vagonov, za katere bo na papirju plačala 29,362.500 lir uvozne carine, a dobila takoj povrnjenih 13,000.000 lir tako, da znaša efektivna obremenitev njenega uvoza pri 32.000 vagonih le 16·3 milj. lir, dočim bomo mi za naš kontingent, ki je za 10.000 vagonov manjši, morali plačati efektivno večjo uvozno carino.

Poleg **gospodarske diskriminacije** pa hoče Italija, kakor vidimo, naš izvoz tudi **geografsko diferencirati** ter tako presekati naravna pota, po katerih se je skozi stoletja pod najrazličnejšimi političnimi konstelacijami razvijal in gibal. Kakor nam je bilo sicer težko, je vendar čisto jasno, da takih pogojev nismo mogli sprejeti. Politika preferencialnega tretiranja zunanje trgovine, za katero smo se svojčas v velikih debatah glede rešitve podonavskega vprašanja najbolj zalagali in borili v predpostavki, da ne bo ustvarjala nenaravnih odnošajev, marveč omogočila v okviru novih državnih mej zbližati ono, kar je medsebojno naravno navezano, je **zašla brez naše krivde na kriva pota in nas odvezuje ozirov, ki smo jih poprej imeli do nje. Nikdo od nas ne želi in ne more želeti komplikacij v zunanji trgovini, toda vsaka potrpežljivost in prenašanje žrtev ima svoje gotove meje.**

Splošno odobravanje je sledilo temu odlično sestavljenemu referatu.

Iz strukture italijanskega gospodarstva je nato pojasnil razne italijanske ukrepe in predloge glede lesnega uvoza ter nato tudi omenil stališče, ki ga nam narekujejo naši interesi do teh predlogov.

Nato je gen. tajnik Mohorič prešel na zadnja **trg. pogajanja v Rimu** ter pri tem poudaril, da je bila jugoslovanska delegacija vseskozi enotna, ne pa tudi lesni jugoslovanski izvozniki, ki so s svojo konkurenco navzdol zelo škodovali jugoslovanskemu izvozu.

Vsa ta izvajanja so poslušali zborovalci s silnim zanimanjem in nič manjšim odobravanjem. Gen. tajnik Mohorič je nato obrazložil tudi finančni efekt, ki bi ga imela Italija od povišanih carin. Mesto preobremenjenega italijanskega davkoplačevalca bi moral naš lesni izvoznik povečati dohodke ital. drž. blagajne. Samo za Slovenijo bi znašal ta prispevek od 16·5 do 26·2 milijonov lir na leto.

Na podlagi natančnih številk je nato dokazal minister Mohorič, da so nove ital. uvozne carine za nas nesprejemljive, ker je po njih vsak izvoz nemogoč.

Kot drugi je poročal

konzul Ernst Hieng,

naš ekspert pri pogajanjih v Rimu.

Najprej se je zahvalil gen. tajniku Mohoriču za njegovo uspešno delo pri pogajanjih v Rimu. Temeljito je razložil ne le potek pogajanj, temveč tudi vse bistvo vprašanja našega lesnega izvoza v Italijo. V svoji skromnosti je le pozabil omeniti, da je njegova zasluga, če so obveljali argumenti slovenske delegacije in če se je ta spremenila v jugoslovansko. Zato se mu za njegovo delo iskreno zahvaljuje. (Splošno odobravanje.)

Glede pogajanj je izjavil konzul Hieng, da je prav za prav vse glavno povedal že gen. tajnik Mohorič. Opozoril bi zato le na nekatere posebno važne momente.

Pri ureditvi lesnega izvoza v Italijo je posebno interesirana Slovenija, more se reči, da 100-odstotno. Cena lesu je strahovito padla in če smo dobili za les na panju pred vojno **8—11 zlatih kron, dobimo danes le še 1·5—3 zlatih** Din. Čeprav je ta padec katastrofalen, pa bi bila še mogoča kupčija, če bi veljal sporazum, ki smo ga v Zagrebu sklenili z Avstrijo glede cen. Toda ta dogovor velja le pod pogojem, da se pri nas ustanovi odbor za kontrolo lesnega izvoza. Tega odbora pa še nismo ustanovili in zato tudi ne velja še zagrebški sporazum. **Prva naša naloga je zato, da se ustanovi odbor za kontrolo lesnega izvoza.**

Nato je v energičnih in splošno z odobravanjem sprejetih besedah **nastopil proti onim našim ljudem, ki prodajajo v Italijo les za vsako ceno.** Za tretje vrstni mehki les, ki se prodaja franco Turin po 180 lir, dobi avstrijski izvoznik vsled preferenc in nižje prevoznine 103 lire, naš pa le 64 lir. Kljub temu pa se še najdejo ljudje, ki prodajo še pod to ceno. Prodajanje lesa za takšno ceno ni nič drugega ko **zapravljanje narodnega premoženja** in proti temu je treba nastopiti z vso odločnostjo. Zato je prvo, da se ustanovi urad za kontrolo in da se izločijo iz vrst izvoznikov vsi, ki s prodajo lesa za slepo ceno uničujejo lesno trgovino.

Nato je na kratko poročal Zbornični svetnik **Hajnrihar**, ki se je enako udeležil rimskih pogajanj kot ekspert. Predlagal je, da se izvoli odbor, ki naj pregleda zahteve spomenice Zveze industrijcev glede organizacije lesnega izvoza. O tej spomenici in o nameravanem kontrolnem odboru je nato poročal tajnik Zveze industrijcev **Danilo Goriup**. V debati, ki je nato sledila, so stavili razne predloge gg. **Škrbec, dr. Vidic, inž. Zupančič**, nakar so dali še nekatera pojasnila gen. taj. Mohorič, konzul Hieng in g. Goriup.

Ko je še predsednik Josip **Lenarčič** na kratko reasumiral rezultate ankete, je bil izvoljen v smislu predloga g. Hanjriharja odbor, ki je na popoldanski seji končno stiliziral predloge slovenskih lesnih interesentov glede ureditve lesnega izvoza.

Konkurzi in prisilne poravnave

Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za dobo od 1. do 20. junija 1934 to statistiko (štev. v oklepaju se nanašajo na isto dobo preteklega leta):

1. **Otvorjeni konkurzi:** v Dravski banovini 1 (4) v Savski banovini 7 (2) v Vrbaski banovini 1 (—), v Primorski banovini 6 (4), v Drinski banovini 4 (2), v Zetski banovini 2 (—), v Dunavski banovini 4 (7), v Moravski banovini 3 (4), v Vardarski banovini 1 (—), Beograd, Zemun, Pančevo 3 (1).

2. **Razglašene prisilne poravnave izven konkurza:** v Dravski banovini 0 (5), v Savski banovini 9 (2), v Vrbaski banovini 1 (—), v Primorski banovini 3 (1), v Drinski banovini 1 (2), v Zetski banovini 4 (1), v Moravski banovini 2 (—), v Vardarski banovini 2 (—), Beograd, Zemun, Pančevo 4 (1).

3. **Končana konkurzna postopanja:** v Dravski banovini 7 (5), v Savski banovini 7 (5), v Vrbaski banovini 2 (2), v Primorski banovini 3 (2), v Drinski banovini 6 (4), v Zetski banovini 1 (2), v Dunavski banovini 7 (11), v Moravski banovini 7 (6), v Vardarski banovini 10 (6), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (4).

4. **Potrjene prisilne poravnave:** v Dravski banovini 12 (5), v Savski banovini 6 (10), v Vrbaski banovini 4 (6), v Primorski banovini 3 (4), v Drinski banovini 9 (4), v Zetski banovini 2 (6), v Dunavski banovini 6 (6), v Moravski banovini — (2), v Vardarski banovini — (4), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (6).

Razstave in sejmi

Udeležba na jesenskem velesejmu na Dunaju

Ravnateljstvo dunajskega velesejma je zaprosilo Trgovski muzej v Beogradu, da pozove jugoslovanske gospodarske kroge, zlasti izvoznike, ki imajo interes za dunajsko tržišče, da se v čim večjem številu udeleže jesenskega velesejma na Dunaju, ki bo od 2. do 9. septembra t. l. Interesenti naj javijo udeležbo Trgovskemu muzeju v Beogradu.

Po svetu

Skupščina je v soboto zaključila poletno zasedanje s sprejemom zakona o izvenspornem postopku, zakona o drž. računovodstvu ter o državnem pravobranilstvu.

Zakon o mestnih občinah je sprejela skupščina v načelu s 190 proti 12, v zaključnem glasovanju pa s 190 proti trem glasovom.

Med našo in madjarsko vlado so se začela pogajanja zaradi ureditve obmejnih spornih vprašanj, da se s tem likvidira spor pred Društvom narodov.

Makedonska organizacija protogerovistov se je prostovoljno razšla. V svojem pozivu pozivlje vodstvo organizacije vse pristaše, da opuste vsako nadaljnje revolucionarno delo. Če bo še vlada razpustila organizacijo Vanče Mihajlova, kar se bo gotovo zgodilo, bo konec organiziranemu delu makedonstvujuščih v Bolgariji.

Angleški veleposlanik v Parizu je v svojem govoru v Francosko-angleškem društvu izrečno omenil, da je cilj francosko-angleškega sodelovanja tudi varnost, kar dokazuje, da je Anglija sprejela francosko naziranje o sedanji mednarodni situaciji.

Barthou je prispel v London. Po mnenju francoskih listov se Barthou ne bo pogajal o sklenitvi vojaške zveze med Anglijo in Francijo, temveč le o tesnejšem sodelovanju obeh držav.

Mussolini je po rimskem francoskem veleposlaniku Chambrunu oficialno povabil **Barthouja** na sestanek v Rim, da se z njim pogovori o vseh vprašanjih, ki se tičejo Italije in Francije.

Papen je bil sprejet od Hindenburga in je imel z njim tri ure dolgo konferenco. Zatrjuje se, da je Papen poročal Hindenburgu o vseh protizakonitostih, ki sta jih zakrivila Hitler in Göring in da je zaradi teh nezakonitosti silno trpel ugled Nemčije. Hitlerizem se je preživel in zato ga treba likvidirati.

Röhm ni pripravljal nobene zarote, temveč je hotel le demonstrirati proti Hitlerjevi nameri, da razpusti SA oddelke.

Mati usmrčenega kapitana Röhma je izvršila samomor.

Hitler odide v spremstvu vojnega ministra gen. Blomberga na dopust v Severno morje na križarki »Deutschland«.

Trupla vseh usmrčenih žrtev Hitlerjeve in Göringove zmage so bila vpepeljena.

Poljski listi pišejo, da je neizogibno, da zavlada v Nemčiji **vojaška diktatura**, ki bo zopet skušala obnoviti zvezo z Rusijo. **Poljsko-nemški odnošaji bi se potem poslabšali** in Poljska se bo vrnila k svoji francoski orientaciji.

Preobrat na levo se je zgodil na Poljskem z imenovanjem Koscialkovskega za notranjega ministra, ki je vedno smatral Pilsudskijevo diktaturo le za prehoden režim. Sedaj se je tudi maršal **Pilsudski** izjavil proti preganjanju manjšin in za **demokratičen notranji režim.** Parlament naj se izvoli na podlagi splošne volilne pravice in tudi senat naj bo po večini izvoljen. Le eno tretjino bi imenoval predsednik republike.

Med Poljsko in Litvo so se v zadnjem času odnošaji vidno izboljšali in je bilo že dogovorjeno, da ustanovi Poljska svoj konzulat v Litvi, Litva pa na Poljskem. Tudi železnico iz Vilne v Litvo, ki že 15 let ni vozila, so že začeli popravljati.

Na iniciativo Norveške naj bi se ustanovil **Skandinavski blok** v zaščito nevtralnosti skandinavskih dežel. Bloku naj bi pripadale te države: Norveška, Švedska, Danska in Finska.

V Kaunasu se je začela baltiška konferenca, ki naj utrdi sodelovanje med Litvo, Estonsko in Latiško.

Belgijska vlada je predložila parlamentu zakonski načrt, po katerem se vlada pooblašča, da more v svrho ozdravljenja gospodarske stiske sama izdajati razne finančne in gospodarske odredbe. Z zakonom bi dobila belgijska vlada nekakšno gospodarsko in finančno diktaturo.

Združene države Sev. Amerike so odklonile sovjetski predlog o sklenitvi nenapadalne pogodbe, ker bi mogla Japonska takšen pakt razumeti napačno.

Med Ibn Saudom in Imanom iz Jemena sklenjeni mir ne pozna — v nasprotju s prvotnimi vestmi — ne zmagovalcev in ne premagancev, temveč je zasnovan na načelu arabskega bratstva in muslimanske skupnosti. Nova skupna fronta Arabcev se s tem ustanavlja.

50 ameriških bankirjev je bilo aretiranih, ker so izvršili razne zlorabe.

Denarstvo

Konferenca guvernerjev emisijskih bank

V Baslu se začne ta teden konferenca guvernerjev emisijskih bank. Na konferenci bodo zlasti razpravljali o vojnih dolgovih in plačevanju obresti za Youngovo in Dawesovo posojilo. Poleg tega pa se bodo obravnavala tudi druga finančna vprašanja.

Francija in vprašanje nemških transfernih plačil

Pri sedanjih trgovinskih pogajanjih med Nemčijo in Francijo se mnogo razpravlja tudi o nemških transfernih plačilih. Gre za to, da se omogoči plačilo francoskih terjatev s povečanim nemškim izvozom v Francijo. Za obresti od Youngovega in Dawesovega posojila bi morali dobiti francoski upniki na leto približno 200 milijonov frankov. To se naj bi omogočilo s povečanim izvozom nemškega premoga v Francijo. Prvotno so hoteli nastopiti Francozi proti ustavitvi nemških plačil z represalijami, potem pa je zmagalo naziranje, da je treba priti do denarja s povečanim nemškim izvozom. Francozi so sedaj pripravljeni, da priznajo Nemcem izvoz v tej višini, da bi bili napram Franciji aktivni za 300 milijonov frankov. Nemci pa zahtevajo, da se jim odrede uvozni kontingenti v dosedanji višini, ki bi jim po francoskih računih omogočila aktivni saldo v višini 1400 milijonov frankov.

*

Denar maloletnikov se bo smel v bodoče nalagati **le v Drž. hipotekarni banki.** Prvotni predlog skupščine, da bi se smel nalagati tudi v drugih denarnih zavodih, ki bi nudili popolno varnost, ter tudi posojati zasebnikom pod zadostno varnostjo, je bil na zahtevo senata spremenjen. Odslej bo **torej ves denar mladoletnikov šel v Državno hipotekarno banko.**

Dvojna številka »Trgovskega Tovariša«

Izšla je skupna 6. in 7. številka naše odlične gospodarske revije, ki jo že enajsto leto ureja predsednik Zveze trgovskih združenj **Josip J. Kavčič.** Kakor vse druge številke, tako se odlikuje tudi najnovejša po aktualni vsebini, zanimivih podatkih, dobrih smernicah za bodoče delo in po svoji pestri vsebini. Že samo suha navedba vsebine te dvojne številke to jasno potrjuje. Tako prinaša junijsko-julijska številka »Trg. tovariša« te članke: Dr. Stanko Jug: Nevarnost enostranosti. — D. P.: Bodočnost našega denarstva. — Dr. Rud. Andrejka: Trgovsko življenje Ljubljane pred sto leti. — I. Kaiser: Pota in cilj našega gospodarstva. — Dr. V. Šarabon: Prodiranje Japonske. — R. A.: Razvoj industrije in industrijska politika v naših deželah v prvi polovici 19. stoletja. — Žir.: Svetovna trgovina. — Žir.: Nesigurni svetovni blagovni trgi.

Posebno bogat je listek, ki obsega skoraj pol tiskovne pole. Poleg važnih podatkov o konkurzih in prisilnih poravnavah, so navedeni podatki o naših trg. odnošajih s Turčijo in Bolgarsko. Slede podatki o naših narodnih dolgovi, stanju hranilnih vlog, o našem soc. zavarovanju, našem pomorskem prometu in naši tekstilni industriji. Zelo bogati so tudi podatki o svetovni trgovini, zlasti o ruski in japonski. Tudi o zboljšanju svetovnega razvoja navaja listek nekatere podatke. Res bogati listek, ki prinaša še celo vrsto drugih podatkov, zaključuje informativen spis o kartelih in trustih.

»Trg. tovariš« je skupno glasilo naših trgovskih društev v Ljubljani, Celju in Mariboru in pravi reprezentant teženj slovenskega trgovstva in vsega slovenskega gospodarstva. Ker je tudi njegova cena nizka, naj ne bo slovenskega gospodarskega človeka, ki ne bi bil naročen na list. 36 Din za vse leto, pač lahko zmaga vsak.

Trgovinska pogodba z Bolgarsko

(Nadaljevanje.)

Čl. 24.

Kar se tiče poštnih, telegrafskih in telefonskih zvez med obema državama se bodo uporabljale veljavne konvencije, aranžmani in pravilniki o izvrševanju Občne poštne unije ali Mednarodne unije za telekomunikacijo, v kolikor niso te zveze urejene s posebnimi sporazumi, ki so ali ki se bodo sklenili med dotičnimi upravami.

Čl. 25.

1. Pogodbeni stranki se obvezujeta, da na noben način ne bosta ovirali medsebojne trgovine med obema državama s prepovedmi ali omejevanjem uvoza ali izvoza.

2. Vendar pa si pridržujeta pravico, da iz spodaj navedenih razlogov izjemoma odstopita od tega načela, v kolikor se je prepovedi in omejevanja uporabljajo tudi na vse druge države, ki so v podobnih okolnostih:

1. prepovedi in omejevanja, ki se nanašajo na državno varnost in javni mir;

2. prepovedi in omejevanja, ki jih narekujejo človekoljubni in moralni oziri;

3. prepovedi in omejevanja ki se nanašajo na promet orožja, municije in vojnega materiala ali v izjemnih primerih vsakega vojaškega oboroževanja;

4. prepovedi in omejevanja, ki jih narekujejo zaščita narodnega zdravja in obvarovanje živine in rastlin pred boleznimi, mrčesi in škodljivimi paraziti;

5. prepovedi in omejevanja, ki imajo to svrho, da se zaščiti narodno umetniško, zgodovinsko in arheološko premoženje;

6. prepovedi in omejevanja v pogledu na zlato, srebro, kovan denar, papirnati denar in vrednostne papirje;

7. prepovedi in omejevanja, ki imajo cilj, da se z njimi razširi na tuje proizvode v notranjosti uvedeni režim glede proizvodnje, trgovine, prevoza in potrošnje domačih podobnih predmetov;

8. prepovedi in omejevanja, ki se uporabljajo za proizvode, ki so ali bodo v notranjosti države glede njih trgovine in proizvodnje predmet državnega monopola ali monopola pod kontrolo države.

Čl. 26.

Veterinarska konvencija, ki se nahaja v prilogi B, ki je sklenjena med obema pogodbenicama, je sestavni del te pogodbe.

Čl. 27.

1. Če nastanejo nesoglasja med pogodbenima strankama glede tolmačenja ali izvajanja te pogodbe, se izroči spor v razsodbo izvoljenemu razsodišču, če zahteva to ena pogodbena stranka.

2. Razsodišče se zà vsak sporni primer sestavi tako, da vsaka od pogodbenih strank imenuje za izvoljenega sodnika po eno pripravno osebo, ki jo izbere iz vrst svojih državljanov, obe pogodbeni stranki pa izvolita za vrhovnega razsodnika državljana tretje države. Pogodbeni stranki pa si zadržita možnost, da se sporazumeta že v naprej in za določeno dobo glede osebe, ki jo v primeru potrebe imenujeta za vrhovnega razsodnika.

3. V prvem primeru arbitraže zaseda izvoljeno razsodišče na ozemlju tožene stranke, v drugem primeru na ozemlju druge pogodbene stranke in tako po vrsti izmenjaje na ozemlju ene in druge stranke. Stranka, na ozemlju katere se naj sestane izvoljeno razsodišče, določi mesto zasedanja. Ona ima dolžnost, da pripravi prostore, potrebno uradništvo in službeno osebje za poslovanje razsodišča. Sodišču predseduje izvoljeni vrhovni razsodnik. Sklepi se izrekajo z večino glasov.

4. Pogodbeni stranki se bosta v vsakem posameznem primeru sporazumele ali enkrat za vselej o postopanju izvoljenega razsodišča. Če ni takšnega sporazuma, ki ga je treba doseči v dveh mesecih, se določi postopanje od samega razsodišča. Postopanje se more vršiti tudi pismeno, če se tako sporazumeta obe pogodbeni stranki.

5. Kar se tiče poziva in zaslišanja prič in strokovnjakov, bodo oblasti vsake pogodbene stranke na zahtevo razsodišča, naslovljeno na dotično vlado, nudile svojo pravno pomoč ravno tako, kakor na zahtevo domačih civilnih sodišč.

Čl. 28.

Vsaka pogodbena stranka se obvezuje, da imenuje najkasneje v roku enega meseca po uveljavljenju te pogodbe po **en svoj gospodarski odbor.** Naloga obeh odborov, ki bosta v stalni in neprestani zvezi med seboj, bo, da proučujeta in rešujeta vprašanja v zvezi z uporabljanjem te pogodbe, ravnotako pa tudi, da priporočata potrebne odredbe za olajšanje in utrditev trgovinskih odnošajev med obema državama.

Obe pogodbeni stranki si medsebojno naznanita sestavo tega odbora. V primeru potrebe se morejo obema odboroma dodajati tudi strokovnjaki.

Čl. 29.

Ta pogodba, napisana v dveh originalnih besedilih, v srbsko-hrvatskem in bolgarskem jeziku, bo ratificirana, zamenjava ratifikacijskih listin pa se izvrši v Sofiji v najkrajšem času.

Pogodba stopi v veljavo 15 dni po izmeni ratifikacijskih listin. Obe vladi se sporazumeta o njeni predčasni začasni uporabi.

Pogodba velja dve leti, počenši z dnem njene začasne ali definitivne veljave. Če ni pogodba odpovedana tri mesece pred svojim potekom, se smatra, da je molče podaljšana na nedoločen čas. V tem primeru se more odpovedati vsak hip z odpovednim rokom treh mesecev.

Če se gospodarsko stanje, ki je obstojalo v vsaki pogodbeni stranki pri sklenitvi te pogodbe, spremeni v eni od njih na njeno škodo, potem ima pravico, da odpove pogodbo še pred potekom določenega dveletnega roka, vendar pa z odpovednim rokom treh mesecev. Vendar pa ta odpoved ne more imeti učinka pred enim letom od dneva, ko je pogodba začasno ali definitivno stopila v veljavo.

V potrdilo tega so pooblaščenci podpisali to pogodbo in postavili nanjo svoje pečate.

Sestavljena v dveh izvodih v Beogradu, dne 24. maja 1934.

PRILOGA TARIFE A.

k carinski tarifi kr. Jugoslavije

Tar. št.	Predmet	Carina v zlatu
iz 7	iz 3. arpadžik	7·—
iz 31	seme sončnic	svob.
iz 33	iz 4. seme povrtnin	svob.
iz 97	iz 2. sumak	svob.
iz 317	volnene tkanine, razen izrečno omenjenih, ki imajo v 1 m² težo: 2. nad 500—700 gramov	230·—
iz 390	obutev iz kavčuka, tudi s tekstilnim in drugim materialom	160·—
iz 478	kamenje za tlakovanje	1·25
iz 495	cevi iz žgane ilovice:	
	1. cevi za drenažo	3·—
	2. emajlirane	4·—

PRILOGA TARIFE B.

k carinski tarifi kr. Bolgarije

Tar. št.	Predmet	Carina v zlatu
iz 84	hmelj	svob.
192, c) 4	žveplena kislina	3·—
193, g) 2	kalijev acetat	
	Pripomba k T. post. 193, c) 6.: Tehnična ocetna kislina, ki se uvaža za industrijske svrhe, se carini s 0·40 leva v zlatu za vsako stopnjo od 100 kg, če se denaturira in napravi neuporabna za izdelavo octa.	
245	sadra, žgana ali ne, mleta ali ne	5·—
252	mlinski kamni, spojeni ali ne, z ali brez kovinskih obročev ali pa s kovinskim osiščem	1·—
iz 253	brusni kamni	1·—
	Pripomba k Tar. post. 423. Peči, radiatorji in rebraste cevi za ogrevanje na vodo ali paro	10·—
iz 429, č	z roko izdelani žeblji	10·—
iz 445	kuhinjska posoda iz železne pločevine, debele 3 mm in manj, emajlirana	120·—
iz 587	superfosfat	svob.

Zaslužki delavstva še vedno padajo OUZD v juniju 1934.

Članov: moških 51.819 (proti juniju 1933 + 2380), žensk 31.184 (+ 2057), skupaj 83.003 (+ 4437). Povprečna dnevna zav. mezda: za moške Din 25·42 (— 0·96), za ženske Din 18·19 (— 0·15), povprečno torej Din 22·70 (— 0·69). Celotna dnevna zavarovana mezda za moške Din 1,317.270·— (+ 13.314·—), za ženske Din 567.122·80 (+ 33.072), skupaj Din 1,884.392·80 (več 46.386·—). Številke v oklepajih pomenijo prirast, odnosno padec od lanskega leta, t. j. od meseca junija 1933.

Konjunkturna zaposlitev delavstva se je v juniju 1934 izredno zboljšala. Letni diferencial znaša že + 4437 zavarovanih delavcev in se je tako že precej približal letnemu diferencialu iz časov gospodarskega poleta od začetka 1926 do sredine 1930, kateri je znašal povprečno ca. + 6000 zavarovancev. V prvič po krizi je letni diferencial moških večji od diferenciala ženskih kakor je razvidno iz naslednje tabele.

Leto	Mesec	Letni diferencial članov moških	Letni diferencial članov žensk
1934	I.	— 798	+ 1529
	II.	+ 212	+ 2009
	III.	+ 1381	+ 1931
	IV.	+ 1309	+ 1896
	V.	+ 1740	+ 1970
	VI.	+ 2380	+ 2057

Sezijski prirast delavstva od maja do junija 1934 znaša samo 1757. Najvišje članstvo v letošnjem letu smo dosegli dne 15. junija, in sicer 83.379. Od tu dalje članstvo — kot vsako leto — prehodno nekoliko pada zaradi letnih dopustov delavstva.

Zaslužki delavstva še vedno padajo. Povprečna dnevna zavarovana mezda je bila v juniju 1934 za Din 0·69 manjša napram juniju lanskega leta. Kljub temu pa znaša clokupna dnevna zavarovana mezda vseh članov OUZD-a letos Din 1,884.392·80, t. j. Din 46.386·— več ko lansko leto.

Odstotek bolnikov je večji kot lansko leto, in sicer za 0·25%.

Dobava-prodaja

Direkcija drž. železnic, prometno-komercialni oddelek v Ljubljani sprejema do 14. julija ponudbe o dobavi 3000 kg svinčenih zalivk. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 23. julija ponudbe o dobavi 360 metrov nosilcev.

Minerska komanda v Kumboru sprejema do 25. julija ponudbe o dobavi pisarniškega materiala (papir, svinčniki, peresa, kreda, tuš, karton, klej, risalni žebljički itd., itd.)

Dne 16. julija bo pri glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu ofertna licitacija za dobavo 500 žimnic in 250 blazin, polnjenih s konjsko žimo. (Oglas je na vpogled v pisarni Zobrnice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem skladišču.)

Torkretacija 2 kaminov se odda potom pismenih ponudb, katere je vložiti do 18. julija pri Direkciji državnega rudnika v Velenju. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Direkcija drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 23. julija ponudbe o dobavi kabelskega dvigala.

Direkcija drž. rudnika Ljubija sprejema do 23. julija ponudbe o dobavi 1500 kg tračnikov in 300 kg vijakov z maticami.

Direkcija drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 23. julija ponudbe o dobavi konjske opreme.

Dne 23. julija t. l. bo pri Komandi Vrbaske divizijske oblasti v Banji Luki licitacija za dobavo premoga.

Komanda pomorskega zrakoplovstva Divulje sprejema do 23. julija ponudbe o dobavi električnega materiala.

Dne 30. julija bo pri Upravi državnih monopolov v Beogradu ofertna licitacija za dobavo 1790 kg tiskarskih barv.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Odpis rentnine zaradi neizterljivosti obdačenih prejemkov

Finančno ministrstvo, davčni oddelek je z razpisom z dne 24. aprila 1934 štev. 21.119 izdalo v nekem konkretnem primeru naslednjo odločbo:

»N. N., posestnik in trgovec iz N., se je pritožil proti rešitvi Dravske finančne direkcije št. 173/214 od 4. januarja 1934, ki je zavrnila njegovo prošnjo **za odpis rentnega davka od zakupnine premičnin vsled neizterljivosti**, in sicer zato, ker je odmera tega davka postala že **pravomočna**, pritožnik pa dokazuje in trdi, da je predmetna zakupnina sodno neizterljiva in da torej ne obstoji objekt za obdačenje.

Davčni oddelek je proučil pritožbo, izpodbijano rešitev in vse predmetne spise, pa je ugotovil:

1. da je pritožba pravočasna,

2. da je pritožniku bila za leto 1932. odmerjena rentnina od zakupnine po referatu Davčne uprave v N. od 4. aprila 1932, in sicer od dohodka Din 5.400·— stranke N. N. in plačilni nalog stranki dostavljen 5. julija 1932;

3. da se po obvestilu okrajnega sodišča N. od 11. julija 1932 št. E 194/2 sodna rubež zaradi pomanjkanja zarubljivih predmetov ni opravila, in to na vtoženo vsoto Din 3.100·—, da je bila pod isto št. istega sodišča 20. julija 1932 izvršba ponovno zaukazana in da je bila tudi ista po potrdilu advokata z dne 27. decembra 1932 brezuspešna, kar je pritožnik s prošnjo za odpis rentnine davčni upravi v N. dne 4. decembra 1932 prijavil, finančna direkcija pa je to njegovo prošnjo z napadeno rešitvijo odbila zaradi pravomočnosti odmere;

4. da je tedaj stranka, ko je izvedela za neizterljivost dela zakupnine, to takoj prijavila davčni upravi in s tem izpolnila predpis čl. 68 z. o n. p., ki omogočava odpis že pravomočno odmerjenega davka, ako je nastopil primer poslednjega odstavka čl. 65 cit. zak., kar se je še v predmetnem primeru per analogiam zgodilo. Vsled tega Direkcija ni smela prošnje za odpis rentnine odbiti v celoti, ampak isti ugoditi, glede neizterljivega zneska zakupnine Din 3.100·—, kar bi bilo tudi v smislu razpisa davčnega oddelka št. 43.095/29 t. 3.;

5. da je v smislu člena 68 zakona o neposrednih davkih, § 23 zakona o organizaciji finančne uprave v čl. 22—24 uredbe o prisilnem izterjevanju davkov pristojna za reševanje predmetnih prošenj davčna uprava, a finančna direkcija šele v drugi stopnji, na kar gre tok tožbe na upravno sodišče. Ker pa je v predmetnem slučaju rešila prošnjo v prvi stopnji finančna direkcija, je njena rešitev iz formalnih vzrokov neveljavna.

Zaradi tega davčni oddelek na temelju čl. 65, 67, 68 in 133 zakona o neposrednih davkih in § 6. zakona o organizaciji finančne uprave odloči, da je **izpodbijana rešitev finančne direkcije iz formalnih razlogov nepravilna**, pa se zaradi tega razveljavlja s tem, da se pritožnik obvesti o tem z vročitvijo rešitve. Finančna direkcija oz. davčna uprava pa dalje po zakonu postopa.

S tem je rešeno načelno važno vprašanje v tem smislu, da se **rentnina more odpisati zaradi neizterljivosti obdačenih prejemkov tudi, če je davčni predpis že pravomočen.**

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Seznam spodaj navedenih povpraševanj po našem blagu je sestavljen od Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine (Zavod za unapredjivanje spoljne trgovine, Beograd, Ratnički dom) na podlagi vprašanj, ki jih je prejel iz tujine.

Na ta način je zbral Zavod velik naslovni material. Kdor se zanima za eno od ponudb ali povpraševanj, navedenih v seznamu, naj piše zavodu in pri tem navede: številko, pod katero je povpraševanje navedeno, točno označbo vrste blaga, način embalaže z ozirom na tržne uzance, razpoložljivo količino blaga, ceno, kalkulirano po možnosti cif pristanišče države, kamor naj gre blago ali pa franko naša meja, plačilne pogoje in rok dobave. Istočasno naj se pošljejo tudi vzorci blaga.

Zavod pripominja, da za boniteto tujih tvrdk ne jamči.

Če zahteva naša tvrdka nove možnosti za plačevanje svojih prispevkov v tujini, se objavi njena ponudba v posebnem biltenu, ki se brezplačno razpošilja tujim interesentom.

Rudarstvo in podobno

522 — Japan, interes za magnezit;
523 — Dunaj, pesek za poliranje.
561 — Dunaj, težec;
562 — Berlin, rude: vanadium, nikel;
563 — Lublin (Poljska), grafit in lojevec;
564 — Trst, azbest;
565 — Bukarest, zastopnik za baker in kositer v šibicah ter za sirov svinec in cink.

Industrijski predmeti.

566 — Bruges, fina koža za prevleko pohištva, gladka koža, debela 3—4 mm za luksuzno obutev;

567 — Pariz, zastopnik za tuljce in klobučevino za moške in ženske klobuke;

568 — Lublin (Poljska), kose, srpi, vile in noži;

569 — Sofia, zastopnik za industrijske proizvode vsake vrste;

570 — Dunaj, ročno izdelani žeblji za sportno obutev;

571 — Jablonec (ČSR), bakrena žica za električne svrhe za izvoz v Levanto.

Industrijski izdelki

524 — Agen (Francija), zastopnik za posteljne predmete in za drugo pohištvo;

525 — Istanbul, zastopnik za razne pisane kože za izdelavo čevljev in rokavic;

526 — Dunaj, izdelki iz umetne smole, kakor električni prestavljači, škatle in zabojčki za radio, kozarci in drugi podobni hišni predmeti za izvoz v čezmorske dežele;

527 — Bruxelles, zastopnik za ženske nogavice, moške in otročje nogavice iz naravne in umetne svile;

528 — Kopenhagen, pisarniški papir za pisma, gladek, bel in v barvah;

529 — Nijmegne (Holandija), zastopnik za železno in kovinsko blago;

530 — Kairo, zastopnik za tekstilno in vrvarsko blago;

531 — Dunaj, suhe kože od morskega psa za poliranje.

Razno.

532 — Pariz, zastopnik za vse predmete za komisijsko prodajo;

533 — Dunaj, pletene copate in opanke.

572 — Saskatoon (Kanada), razni galanterijski in bazarski predmeti (ceneni);

573 — Bordeaux, zatopnik za vsakovrstne življenjske potrebščine;

574 — Mogador (Marok), zastopnik za razne predmete.

Zunanja trgovina

V Ankari je bila podpisana trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Turčijo.

Saldo jugoslovansko-češkoslovaškega klringa znaša 166 milijonov Kč v korist Češkoslovaške. Ta saldo je mogoče zmanjšati edino z večjim uvozom jugoslovanskega blaga v Češkoslovaško, kar pa je vsled pretiranih zahtev češkoslovaških uvoznikov nad vse otežkočeno. Tako priznavajo češkoslovaški izvozniki.

Nemške državne železnice so odredile, da se blago, poslano iz tujine za nemške postaje, ne more obremeniti s povzetjem. Ta odredba da temelji na določbah dodatnega bernskega protokola z dne 2. septembra 1932.

Do žitnega sporazuma je končno vendarle prišlo med Italijo, Avstrijo in Madjarsko. Avstrija kupi od Madjarske 2·2 milijona stotov potiške pšenice teže 78 kg za hl po preferenčni ceni 20 šilingov za stot. Italija pa prevzame od Madjarske tudi 2 milijona stotov po določeni ceni. Ker ne bo znašal letošnji madjarski presežek pšenice več ko 4·2 milijona stotov, bo s tem Madjarska prodala vso pšenico v Italijo in Avstrijo.

90.000 kg jagod so uničili na Holandskem, da ne bi padla njih cena.

Proizvodnja jekla se je v Nemčiji dvignila od 977.000 ton v aprilu na 989.000 ton v maju. V primeri z letom 1933. se je proizvodnja dvignila za 53·8 odstotkov.

Razno

Minister Ulmanski je izjavil, da se bo potrudil, da povečajo drž. železnice Trbovljam njih dobavni kontingent, da bi mogli delavci delati dva dni več na mesec. Nato bi se znova razpravljalo o delavskih mezdah, ki bi se potem uredile za daljšo dobo.

Proračun beograjske občine znaša 320 milijonov Din. Glavni vir mestnih dohodkov tvorijo dohodki od mestnih podjetij v višini 180 milijonov Din.

Železarna v Zenici ne bo razširila obrata, temveč delo ustavila za 4 do 6 mesecev. Okrog 450 delavcem je bilo že odpovedano.

Elektrarna Fala, katere produkcija je znašala lani 128·7 milijonov kilovatnih ur, njeni brutto dohodki pa 26·3 milijonov Din, izkazuje za l. 1933 izgube 0·22 milijonov Din. Davkov je plačala družba 1·4 milijona, za 0·7 milijona Din več ko l. 1932. Odpisov lani družba ni napravila nobenih, njene naložbe pri bankah pa so povečale od 2·45 na 4·97 milijonov Din.

Bolgarska smodnišnica Amenal blizu Varne je zletela v zrak. 3500 kg raznih razstreliv je eksplodiralo. 15 km daleč so popokale vse šipe. Vsa vojaška straža je bila ubita, drugih človeških žrtev pa ni.

Bivši avstrijski socialno demokratski poslanec Albert Sever in sestra voditelja soc. dem. upornikov Deutscha, gospa dr. Popper, sta bila prepeljana v bolnišnico za duševne bolezni. Časopisi pišejo, da se je obema omračil um, ker so ju v zaporu mučili.

Kmetje v okolici Berlina so s stavko nastopili proti določbam vlade o maksimiranju živil. Kmetje pravijo, da tako dolgo ne bodo vozili živil v mesto, dokler vlada te odredbe ne prekliče. Vlada pa grozi kmetom z najostrejšimi represalijami, če ne odnehajo. Pomanjkanje živil se v Berlinu že močno občuti.

Hudi komunistični izgredi so bili v Amsterdamu in tudi drugih nizozemskih mestih. Ker je policija v začetku demonstracij nastopala zelo neodločno, so postali komunisti popolni gospodarji v nekaterih delih mesta, kjer so popolnoma oplenili trgovine in nekatera skladišča. Nato so se zabarikadirali. Policija je morala s tanki prodirati proti barikadam, ki jih je končno tudi osvojila. V bojih je bilo ubitih okoli 15 demonstrantov, nad 60 pa je bilo nevarno ranjenih, od katerih bodo nekateri gotovo podlegli ranam. Da se preprečijo nadaljnji neredi, je vlada ustanovila civilno stražo, ki je tudi že pomagala policiji pri zadnjih neredih. Zadnja poročila pravijo, da je zavladal po vsej Holandski zopet mir.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4—6. Seleburgova ul. 3.

Telefon št. 22-72.

Program Ljubljanske radiopostaje

Sreda, dne 11. julija. 12·15: Reproduc. operne arije — 12·45: Poročila — 13·00: Čas, citre in harmonika v reproduc. glasbi — 18·00: Komorna glasba, radijski kvintet — 18·30: O verstvih (Fr. Terseglav) — 19·00: Radijski orkester — 19·30: Literarna ura: Alma Almatova (dr. Preobraženskij) — 20·00: Vijolinski koncert ge. Fanike Brandlove — 20·45: Ravnik: Segvidile, ciklus za tenor solo (g. Drmota) in klavir (J. Ravnik) — 21·30: Oktet »Ljubljanskega Zvona« — 22·00: Čas, poročila, lahka glasba.

Četrtek, dne 12. julija: 12.15: Donski kozaki pojo na ploščah — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, reproduc. angleška plesna glasba — 18.00: Mistika mohamedanstva (Vladimir Regally) — 18.30: Knjižni pregled (Mrzel Lud.) — 19.00: Plošče po željah — 20.00: Prenos iz Beograda — 22.00 Čas, poročila, lahka glasba.

TISKARNA MERKUR, LJUBLJANA

Tiska knjige, časopise, tabele, naročilnice, plakate, lepake, cenike, vizitke itd. Vse tiskovine dobavlja hitro in po zmernih cenah

Gregorčičeva 23

Račun Poštne hranilnice št. 13.108. Telefon 25-52

Lastna knjigoveznica

Ureja ALEKSANDER ŽELEZNIKAR. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: O. MIHALEK, Ljubljana.